

ATATÜRK KÜLTÜR DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE ÇEVİRİ PROJELERİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönerge, Yüksek Kurum ve bünyesindeki Kurumlar tarafından yürütülecek veya desteklenecek bilimsel araştırma ve çeviri projelerinin önerilmesi, değerlendirilmesi, kabulü, izlenmesi, sonuçlandırılması ve sonuçlarının kamuoyuna duyurulması ile ilgili usul ve esasları belirlemek, kurumlar arasında uygulama birliğini sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Yüksek Kurum ve bünyesindeki Kurumlar tarafından yürütülecek veya bilimsel araştırma yapma yeterliliğine sahip kamu, gerçek veya tüzel kişilere yaptırılacak bilimsel araştırma projeleri ve çeviri hareketi ile ilgili usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 11/8/1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun 97 nci maddesi ve 31/07/2012 tarihli Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Bilim Kurulu Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 7 nci maddesinin 4 üncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergenin uygulanmasında;

- a) Araştırmacı: İlgili bilim veya teknoloji alanında gerekli uzmanlığa sahip, projenin bilimsel ve teknik sorumluluğunu paylaşan, çalışmada adı geçecek olan proje yürütücüsü dışındaki araştırmacıları,
- b) Bilimsel İşbirliği Projeleri: Yüksek Kurum ve bünyesindeki kurumların ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile yürüteceği ortak projeleri,
- c) Bilgi Üretimi ve Çeviri Hareketi: Projeye dayalı olarak yapılacak Kurum içi ve Kurum dışı bilimsel çalışmalar ile çeviri faaliyetlerini,
- ç) Çalışma Grubu: Bilgi ve Çeviri üretimi ile kültür faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere projeye dayalı kurulan gruplar ile diğer grupları
- d) Bursiyer: Proje yürütücüsünün veya araştırmacıların gözetimi altında projenin yürütülmesinde görev alan Yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri ile Doktora Sonrası Araştırmacıları,
- e) İlgili Bakan: Başbakanın Yüksek Kurum ile ilgili yetkilerini devrettiği Bakanı,
- f) Kalkınma Bakanlığı Projeleri: İleri Araştırma Projeleri olarak da adlandırılan, Kalkınma Bakanlığı tarafından kabul edilerek yıllık yatırım programına alınan projeleri,
- g) Kanun Hükmünde Kararname: 11/10/2011 tarihli ve 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyi,
- ğ) Komisyon: Yayın, çeviri, proje, tanıtma faaliyetlerini yürütmek, bilim ve kültür etkinliklerini gerçekleştirmek üzere kurulan bilgi yönetimi amaçlı komisyonları,
- h) Kurum: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bünyesinde bulunan Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezini,

- ı) Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projeleri: Doktora veya sanatta yeterlik eğitimini tamamlamış araştırmacıların yürütücülüğünde; kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilerin hazırladıkları ve idareye önerdikleri disiplinler arası projeleri,
- i) Kurum İçi Kapsamlı Araştırma Projeleri: Türkiye'nin ilmî hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla Kurum tarafından önerilen projeleri,
- j) Moderatör: Proje Değerlendirme Komisyonlarını yönetmek üzere görevlendirilen ilgili alanın uzmanı bilim adamını,
- k) Proje: Kurum İçi ve Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projeleri, Kalkınma Bakanlığı Projeleri ve Bilimsel İşbirliği Projelerini,
- l) Proje Hesabı: Kurum tarafından her bir proje için kurum adınabankada açılan hesabı,
- m) Proje Danışmanı: Proje ve tercüme çalışmalarında Kuruma rehberlik etmek üzere seçilen ve görevlendirildiği alanla ilgili ilmî çalışmalarıyla temayüz etmiş bilim adamını,
- n) Proje Değerlendirme Komisyonu: Proje önerilerinin değerlendirilmesi amacıyla proje konularında uzman kişilerden oluşan komisyonu,
- o) Proje Eşgüdüm Komisyonu: Yüksek Kurum ve bünyesindeki kurumlar tarafından yürütülecek projelerin değerlendirilmesi, izlenmesi ve sonuçlandırılması ile ilgili süreci izleyen komisyonu,
- ö) Proje Sözleşmesi: Kurum ile proje yürütücüsü tarafından her bir proje için imzalanan sözleşmeyi,
- p) Proje Takip Görevlisi: Kurum tarafından belirlenen, projenin değerlendirilmesi, izlenmesi, sonuçlandırılması sürecini idarî açıdan takip eden Kurum personeli uzmanı,
- r) Proje Yürütme Komisyonu: Proje yürütücüsü başkanlığında, projenin yürütülmesinden sorumlu, proje konusuyla ilgili bilim adamlarından oluşan komisyonu,
- s) Proje Yürütücüsü: İlgili bilim veya teknoloji alanında gerekli uzmanlığa sahip projenin bilimsel, teknik, idarî, malî ve hukukî her türlü sorumluluğunu üstlenen, Kurum ile proje sözleşmesini imzalayan, proje sonuçlarını bilimsel yöntemlerle değerlendirip yayımlayabilecek veya uygulamaya dönüştürebilecek düzeydeki bilim adamını,
- ş) Üst Yönetici: Yüksek Kurum veya kurumlarının en üst yöneticisini,
- t) Yönetim Kurulu: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunu,
- u) Yüksek Kurum: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunu,
- ü)Yüksek Kurum Başkanı: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Başvuru, Değerlendirme ve Kabul

Başvuru

MADDE 5- (1) Kanun Hükmünde Kararname'de belirlenen amaç ve görevler doğrultusunda, Kurum İçi ve Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projeleri ile Kalkınma Bakanlığı Projeleri için proje başvuruları, Mart ve Eylül aylarında olmak üzere yılda iki kez yapılır.

(2) Kurum Dışı proje başvuruları, yönerge ekindeki Proje Başvuru Formu doldurularak, istenilen belgelerle birlikte ilgili Kuruma teslim edilir.

(3) Ulusal ve uluslararası kurum ya da kuruluşların katılımlarıyla gerçekleştirilecek Bilimsel İşbirliği Projebaşvuruları, ilgili kurumların belirlediği dönem ve şartlarda yapılır.

Değerlendirme

MADDE 6- (1) Kurum, proje başvurularının ön değerlendirmesini yapmak ve süreci izlemek üzere bir uzmanı proje takip görevlisi olarak tayin eder. Proje takip görevlisi, ıslak imzalı ve elektronik ortamda gönderilen proje önerisine proje başvuru numarası verir; projenin Kurumun görev alanına girip girmediğini, başvuru şartlarını karşılayıp karşılamadığını inceler; en geç on beş gün içinde proje ön değerlendirme formunu doldurur.

(2) Kurumun teklifi Proje Eşgüdüm Komisyonunun uygun görüşü ve Yönetim Kurulu kararı ile Proje Değerlendirme Komisyonunu yönetmek üzere bir moderatör atanır.

(3) Proje önerilerini değerlendirmek üzere Kurumun teklifi Proje Eşgüdüm Komisyonunun uygun görüşü ve Yönetim Kurulu kararı ile proje konusunda uzman en az 5 en çok 9 kişiden oluşan Proje Değerlendirme Komisyonları kurulur. Projeler bütün üyeler tarafından incelenir ve her bir proje için en az iki üye yazılı rapor hazırlar. Raportörlerin sunumundan sonra proje tartışılır.

(4) Her proje, özgünlük, yapılabirlik ve yaygın etki ölçütlerine göre, her bir kriter için üyeler tarafından, çok iyi (3), iyi (2), iyi değil (0) şeklinde gizli olarak puanlanır ve puanların açık olarak ortalaması alınır. Hesaplamada en yüksek ve en düşük puanlardan tek kalanlar dikkate alınmaz. Projenin kabul edilebilmesi için en az 6 puan alması gerekir. Değerlendirme sonunda gerekçeli rapor hazırlanır ve üyeler ile moderatör tarafından imzalanır.

(5) Proje Değerlendirme Komisyonu, kabul edilen her bir proje için Proje Değerlendirme Komisyonu üyelerinden birini proje danışmanı olarak önerir. Önerilen bu üye Proje Eşgüdüm Komisyonunun uygun görüşü ve Yönetim Kurulu kararı ile danışman olarak atanır.

Kabul

MADDE 7- (1) Kurumlar, Proje Değerlendirme Komisyonlarının projeler hakkında hazırladıkları önerileri, kendi görüşlerini de ilave ederek Yüksek Kurum'a gönderir. Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı bu projeleri, yeniden inceler, değerlendirir, öncelik sırasını tespit eder, görüşlerini rapor hâline getirir ve Proje Eşgüdüm Komisyonu toplantısında sunar. Projeler her iki öneri dikkate alınarak Proje Eşgüdüm Komisyonunda görüşüldükten sonra Yönetim Kurulunda karara bağlanır.

Sözleşme

MADDE 8- (1) Projenin Yönetim Kurulu Kararı ile kabul edilmesini müteakip on beş gün içinde durum proje yürütücüsüne yazılı olarak bildirilir. Üst yönetici ile proje yürütücüsü arasında sözleşme imzalanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Projelerin Uygulama Organları, Takibi ve Sonuçlandırılması

Proje Eşgüdüm Komisyonu

MADDE 9- (1) Yönetim Kurulu kararıyla kurulan Proje Eşgüdüm Komisyonu, Yüksek Kurum ve Kurum Başkanları ile Kurum Başkanlarının Bilim Kurulu üyeleri veya proje konusunda uzman diğer kişilerden önereceği birer bilim adamından oluşur. Proje Eşgüdüm Komisyonu Başkanı Yüksek Kurum Başkanıdır.

(2) Proje konusunda uzman bilim adamlarının görev süresi üç yıldır. Bu süre Yönetim Kurulu Kararı ile uzatılabilir.

Proje Yürütme Komisyonu

MADDE 10- (1) Kurum İçi Projeler için, Proje Yürütücüsünün önerisi, Proje Eşgüdüm Komisyonunun uygun görüşü ve Yönetim Kurulu kararıyla Proje Yürütücüsü dâhil beş kişiden oluşan Proje Yürütme Komisyonu kurulur.

(2) Proje Yürütme Komisyonu başkanı ve üyeleri, proje konusunda tecrübe ve bilgi sahibi, araştırma ve yayınlarıyla tanınan bilim adamları arasından seçilir.

Proje Yürütme Komisyonu Başkanı

MADDE 11- (1) Proje Yürütme Komisyonunun Başkanı, projenin yürütücüsüdür ve projenin belirlenen plana ve takvime uygun olarak yürütülmesinden, proje harcamalarından, ilgili kurum ve kuruluşlara sunulacak bilgi, belge ve raporların hazırlanmasından ve projenin sonuçlandırılmasından sorumludur.

(2) Bir kişi aynı zamanda en fazla iki projenin yürütücüsü olabilir. Bir araştırmacı aynı zamanda iki projede görev alabilir.

Projelerin Takibi

MADDE 12 (1) Proje Yürütücüsü altı ayda bir yapılan çalışmalar, varılan ara sonuçlar ve yapılan harcamalarla ilgili proje gelişme raporunu Kuruma sunar. Proje gelişme raporları proje danışmanı tarafından incelenir.

Projenin Sonuçlandırılması

MADDE 13- (1) Projeler, aşağıdaki hükümler çerçevesinde sonuçlandırılır:

a) Kurum İçi ve Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projelerinde, proje süresinin tamamlanmasını izleyen iki ay içerisinde, projenin bilimsel ve teknik bütün safhalarını içeren çalışma veya proje sonuç raporu, Proje Yürütücüsü tarafından hazırlanarak Kuruma teslim edilir ve Proje Danışmanı tarafından incelenir. Proje Eşgüdüm Komisyonunun değerlendirmesinden sonra Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

b) Bilimsel İşbirliği Projeleri ve Kalkınma Bakanlığı Projelerinde, ilgili kurum ve kuruluşların proje izleme değerlendirme süreci göz önünde bulundurularak sonuç raporları hazırlanır.

c) Proje Yürütücüsü, projeye ait bütün kayıt ve verileri projenin sonuçlandığı tarihten itibaren beş yıl süreyle saklar.

ç) Projeden elde edilen bilimsel sonuçların kullanma hakkı Kuruma aittir.

d) Kurum İçi ve Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projeleri en çok üç yıl içinde tamamlanır. Proje Yürütücüsünün talebi, bütçe imkânları doğrultusunda ilgili kurumun uygun görüşü ve Yönetim Kurulu Kararı ile ek süre ve ilave kaynak verilebilir. Ek süre bir yılı, ilave kaynak ise toplam proje maliyetinin yüzde 30'unu geçemez.

e) Kurum İçi ve Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projelerinde sözleşmede belirtilen tarihlerde, mazeretsiz gelişme raporu gönderilmemiş olan projeler, bilim etiğine uyulmayan projeler, öngörülen amaç ve çalışma programına uygun biçimde yürütülmediği anlaşılan ve mücbir sebeplerle yürütülmeleri geçici olarak imkânsız hâle gelen projeler, Kurumun veya Proje Yürütücüsünün başvurusu ve ilgili Proje Danışmanının gerekçeli teklifi üzerine Proje Eşgüdüm Komisyonunun uygun görüşü ve Yönetim Kurulu'nun kararı ile geçici olarak durdurulabilir.

f) Durdurma sonrasında Proje Yürütücüsünün başvurusu, Kurumun incelemesi, Proje Eşgüdüm Komisyonunun uygun görüşü ve Yönetim Kurulunun kararı ile proje tekrar başlatılabilir ve durdurma süresi proje süresine ilave edilir. Uzatma kararı Proje Yürütücüsüne, Kurum ve kuruluşa on beş gün içinde bildirilir.

g) Durdurma sonrasında Proje Yürütücüsünün kusuru ve ihmali sebebiyle yürütülemeyeceği anlaşılan projeler, Proje Eşgüdüm Komisyonunun önerisi ve Yönetim Kurulunun kararıyla iptal edilir.

ğ) Projenin iptal edilmesi durumunda proje kapsamında elde edilen bütün belge ve bilgiler, iptal kararının bildirilmesinden itibaren on beş gün içinde Kuruma teslim edilir.

h) İptal durumlarında Kurum, proje kapsamında satın alınan dayanıklı taşınırlar ve niteliğine bağlı olarak, kalan sarf malzemesinin iadesini veya diğer araştırmacıların hizmetine verilmesini isteyebilir.

1) İptal edilen projenin kusurlu yürütücüsüne ve araştırmacılarına yapılan ödemeler genel hükümlere göre geri alınır ve bu kişilere bir ila beş yıl görev ve destek verilmez. Bu kişilerin yürürlükte olan diğer projelerdeki görevleri ve varsa Kurum tarafından yapılmış görevlendirmeleri sona erdirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İdarî Hükümler ve Bütçeleştirme Esasları

İdarî hükümler

MADDE 14 - (1) Bilimsel araştırmalar ve çeviri hareketleri öncelik sırasına göre, Bütünleşik Bilgi Sistemi çerçevesinde genel ağ üzerinden elektronik ortamda ve Kurumlarla işbirliği hâlinde yürütülür.

(2) Bilgi üretimi ve çeviri hareketi uygulamalarının teknik altyapısının hazırlanması ve araştırmaların eşgüdümü, Bilimsel Çalışmalar Koordinasyon Dairesi Başkanlığı tarafından sağlanır.

(3) Kurum İçi ve Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projeleri, Bilimsel İşbirliği Projeleri ve Kalkınma Bakanlığı Projelerinde; Proje Yürütücüsünün ayrılmayı talep ettiği veya değiştirilmesi gerektiği hâllerde, projenin durumu ilgili Kurum tarafından değerlendirilir. Yeni bir proje yürütücüsünün görevlendirilmesi veya projenin iptali hususu, Proje Eşgüdüm Komisyonunun değerlendirmesinden sonra Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

Bütçeleştirme esasları

MADDE 15 - (1) Proje bütçesinin oluşturulmasında aşağıdaki kalemler gider olarak kabul edilir:

- a) Alet, makine, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- b) Sarf malzemesi alım giderleri,
- c) Danışmanlık ve hizmet alım giderleri, (Proje danışmanlarına yapılacak danışmanlık gideri üç huzur hakkı miktarını geçemez.)
- ç) Proje kapsamında kullanılan cihazların bakım onarım giderleri,
- d) Yurt içi ve yurt dışı seyahat giderleri,
- e) Posta ve nakliye giderleri,
- f) Araştırmacı giderleri,
- g) Bursiyer giderleri (Kurumdan Yüksek Lisans/ Doktora / Doktora sonrası burs alanlar hariç),
- ğ) Huzur hakkı ödemeleri, telif, editörlük, redaksiyon ve inceleme giderleri,
- h) Proje ile doğrudan ilgili diğer giderler.

(2) Proje bütçesinin oluşturulmasında aşağıdaki kalemler masraf olarak kabul edilmez:

- a) Proje önerisi hazırlama giderleri,
- b) Projenin sonuçlarının üretimi aşamasında yapılacak masraflar,
- c) Pazarlama ve ticarî amaçlı reklam giderleri,
- ç) Posta hariç haberleşme amaçlı giderler,
- d) Isıtma ve aydınlatma giderleri,
- e) Kurum dışı kapsamlı araştırma projelerinde altyapıya yönelik inşaat giderleri,
- f) İdarî personel giderleri.

(3) Proje bütçesinde tertipler arası aktarma, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu üzerine Kurum tarafından karara bağlanır.

(4) Alınacak mal ve hizmetin mahiyetinde değişiklik yapılmasına veya projede öngörülme-yen yeni mal ve hizmetin alınmasına yönelik talepler, Proje Yürütücüsünün

gerekçeli başvurusu üzerine Proje Eşgüdüm Komisyonunun değerlendirmesine göre Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

(5) Yönetim Kurulunca kabul edilen projeler için gereken ödenekler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre ilgili kurumun bütçesinde gösterilir.

(6)Yapılan harcamalar ilgili kurumun bütçesine gider kaydedilir.

(7) Proje kapsamındaki harcamalar ile ödeneğin takibi amacıyla her bir proje için kurumun mali kaynaklarının bulunduğu bankada kurum adına proje hesabı açılabilir.

(8) 15 inci maddenin birinci fıkrasında gider kabul edileceği belirtilen mal ve hizmet alımları, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslara göre yapılır.

(9) Proje kapsamında yapılacak seyahat giderleri 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre ödenir.

(10) Satın alınan dayanıklı taşınır, Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince taşınır işlem fişi düzenlenerek ilgili kurumun envanterine alınır ve söz konusu taşınır, bunları kullanacak proje yürütücüsüne ya da belirleyeceği kişiye zimmetlenir. Tüketime yönelik mal ve malzemeler ise doğrudan proje yürütücüsünün kullanımına tahsis edilir.

(11) Projeler kapsamında yapılan harcamaların belgelendirilmesinde Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

(12) Araştırma ve Çeviri Projeleri çerçevesinde uygulanacak avans ve kredi işlemlerini yürütmek üzere, her proje hesabı için mutemet görevlendirilir.

(13) Harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, muhasebe yetkilisi, proje yürütücüsü ile bunların dışında kalan ihale komisyonu, muayene ve kabul komisyonu gibi komisyonlarda görevli diğer personel, Yüksek Kurum mevzuatı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mali mevzuat hükümleri çerçevesinde sorumludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Projelerde hazırlanan eserlerle ilgili hükümler

MADDE 16- (1) Proje çerçevesinde hazırlanarak basımı yapılan eserlerden yirmi beş adedi yazara veya mütercime ücretsiz olarak verilir.

(2) Projeden elde edilen verilere dayalı olarak hazırlanan eserden kaynaklanan işleme, çoğaltma, basılı ve elektronik ortamda yayma, temsil, işaret ve ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma yayma hakları Kuruma aittir.

(3) Kurum Dışı Kapsamlı Araştırma Projeleri hariç diğer projelerin hiç bir aşamasında proje yürütücüsü, araştırmacıları, çalışanları veya diğer görevlileri proje ile ilgili olarak basına açıklama yapamazlar; proje sonuçları Kurum tarafından yayımlanmadan elde edilen malzemeyi bildiri olarak sunamazlar; makale, kitap olarak veya ağ sayfası veya sayısal ortamda yayımlayamazlar. Proje sonuçlarının Kurum tarafından yayımlanmasından sonra, proje yürütücüleri ve araştırmacılar Kurumdan yazılı izin almak kaydıyla proje belgelerini ve sonuçlarını bildirimlerinde, makalelerinde kullanabilirler ve bildirimlerini Yüksek Kurum vebünyesindeki Kurumlara ait desteği belirtmek şartıyla yayımlayabilirler. Ancak sunum yaptıkları kongre ve benzeri durumlarda yayımlanacak kitapçıklar hariç, projenin sonuçlarını, malzemelerini makale veya kitap olarak Kurum dışında yayımlayamazlar, ağ sayfalarına koyamazlar. Aksine durumlarda 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (1) maddesindeki yaptırımlar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 17- Bu Yönerge, ilgili Bakanın onayından sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18- Bu Yönerge hükümlerini Yüksek Kurum Başkanı yürütür.